

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 296/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jaroslavom Čiernym, advokátom, Holubyho 51, Martin, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 2 Tos 61/2021 z 8. februára 2022 a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. apríla 2022 a doplnenou 3. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tos 61/2021 z 8. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ sa domáha zrušenia napadnutého uznesenia, vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie a náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 Tk 1/2014 z 21. marca 2016 uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že 14. novembra 2013 v krátkom časovom úseku pred 9.20 h v [REDAKOVANÉ] na piatom poschodí špecifikovaného obytného domu v úmysle usmrtiť svojho otca [REDAKOVANÉ], držiac ho za ruky, ho vytlačil na balkón uvedeného bytu, kde ho mal v čase, keď sa opieral o zábradlie balkóna, sotíť do oblasti hrudníka, čím ho mal prevaliť cez zábradlie balkóna, v dôsledku čoho mal [REDAKOVANÉ] dopadnúť na asfaltový chodník pred vchod uvedeného bytového domu a v dôsledku pádu utrpel

mnohopočetné drvivé poranenia orgánov a zlomeniny kostí skeletu, na ktorých následky zomrel. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov a bol mu uložený podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad na 3 roky s povinnosťou hlásiť sa po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody u probačného a mediačného úradníka, pričom išlo o súhrnný trest so zrušením viacerých výrokov o treste predchádzajúcich odsudzujúcich rozsudkov okresného súdu.

3. Odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu krajský súd uznesením č. k. 3 To 49/2016 z 11. augusta 2016 podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

4. Sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania právoplatne skončeného rozsudkom okresného súdu z 21. marca 2016 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 11. augusta 2016. Svoj návrh na povolenie obnovy konania odôvodnil existenciou skutočností a dôkazov súdu skôr neznámych, ktoré by mohli same osebe či aj v spojení s inými skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine. Išlo o znalecký posudok znalcov z odvetvia súdneho lekárstva zo 6. februára 2018 [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a znalecký posudok znalca z odboru a odvetvia kriminalistiky, špecializácie forenznej biomechaniky zo 17. apríla 2017 [REDAKOVANÉ], výpoveď [REDAKOVANÉ], sprístupnenie informácie Okresného úradu Žilina, odboru krízového riadenia z 11. októbra 2016 a lokalizáciu hovorov.

5. Okresný súd uznesením č. k. 22 Nt 4/2018 zo 4. júna 2019 návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol. Krajský súd uznesením z 27. mája 2020 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd uznesením č. k. 22 Nt 4/2018 z 25. mája 2021 povolil obnovu konania, zrušil výrok o vine a o treste pôvodného odsudzujúceho rozsudku, vrátil trestnú vec do prípravného konania a vzal sťažovateľa do väzby.

6. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 8. februára 2022 tak, že zrušil uznesenie okresného súdu a návrh na povolenie obnovy konania zamietol.

7. Krajský súd podrobne poukázal na odôvodnenie uznesenia okresného súdu z 25. mája 2021, na sťažnosť prokurátora krajskej prokuratúry a vyjadrenie sťažovateľa. Poukázal následne na nové dôkazy, ktoré sťažovateľ predložil v návrhu na obnovu konania. V prvom rade hodnotil nové dôkazy – výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] a lokalizáciu mobilného telefónu utajeného svedka 1 (sťažovateľ hodnotenie týchto dôkazov v ústavnej sťažnosti nespochybňuje, pozn.). Následne krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ predložil tri znalecké posudky znalcov [REDAKOVANÉ].

8. Krajský súd pripustil, že znalecké posudky [REDAKOVANÉ] spochybnili závery znaleckého posudku vypracovaného v pôvodnom konaní znalcami [REDAKOVANÉ] týkajúce sa povahy špecifických poranení v tom smere, že išlo o rany tržné, resp. tržnozmliažené, ktoré vznikli pádom, a nie rany bodné, resp. rany bodnorezné, ktoré by boli spôsobené poškodenému pri fyzickom útoku pred pádom z balkóna bodnorezným predmetom. Tieto nové zistenia nepovažoval za spôsobilé na povolenie obnovy konania. Predmetom skutku, a teda trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa nie je fyzické napadnutie

poškodeného a spôsobenie mu bodných, resp. bodnorezných rán, ktorých následkom malo dôjsť k jeho smrti. Podstata skutku a trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa spočíva v tom, že sťažovateľ poškodeného vysotil z balkóna obytného domu a tento v dôsledku pádu na asfaltový chodník pred vchod tohto bytového domu utrpel zranenia, na ktorých následky zomrel. Poukázal na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého ak síce vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ale tieto sa netýkajú skutku uvedeného v obžalobe, nemožno povoliť obnovu konania (R 17/1968).

9. Znalecké posudky následne spochybňovali vierohodnosť výpovede utajeného svedka 1 v tom, že ak bol poškodený vysotený z balkóna tak, ako to opísal (chrptom k zábradliu a následne chrptom nadol), tak by sa po páde na zem nachádzal v inej polohe, ako to bolo zadokumentované v spise (ležal by na chrbte, ale hlavou k ceste). Ani tieto závery znaleckých posudkov však krajský súd nepovažoval za spôsobilé privodiť iné rozhodnutie o vine sťažovateľa. Krajský súd v prvom rade poukázal na to, že viaceré svedecké výpovede v pôvodnom konaní umožňujú záver, že zadokumentovaná poloha tela nezodpovedá polohe tela po dopade. Zároveň vykonané dokazovanie umožňuje odôvodnený predpoklad, že s telom – pred zadokumentovaním jeho polohy – bolo manipulované. Tieto skutočnosti následne oslabujú závery predmetných znaleckých posudkov.

10. Krajský súd následne podrobne poukázal na výpovede svedkov, ktorí vypovedali aj o polohe tela, resp. o deji bezprostredne nasledujúcom po dopade tela.

11. Svedkyňa [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 23. júna 2015 uviedla, že telo po páde nebolo na schodoch, bolo ďalej od schodov, možno meter, nevie to presne. Nebohý mal jednu ruku pri hlave a druhú mal pri tele. Následne išla k sebe domov do bytu zavolať syna [REDAKOVANÉ].

12. Svedok [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 1. júna 2015 uviedol, že keď prišiel k telu nebohého, toto ležalo pred vchodom, nebohý mal hlavu pri schodoch, ležal na chrbte, trošku bol akoby skrútený, bolo to kúsok od schodov, nevie to odhadnúť v centimetroch, bola tam aj krv. Po predložení fotografií dokumentujúcich polohu tela „svedok sa výslovne vyjadril, že na fotografii č. 32 je taký fľak a to telo bolo tam, kde je fľak a nie tam, kde je to modré vrece.“. Svedok tiež uviedol, že 2 až 3 minúty po ňom prišiel sťažovateľ, ktorý sa „hned’ vrhol na otca, začal plakať, otca objímal, svedok odsúdenému kázal skontrolovať, či jeho otec ešte žije, nakoľko svedok bol k tomu vyzvaný zdravotníkom na linke 112.“.

13. Svedok [REDAKOVANÉ] ml. na hlavnom pojednávaní 23. júna 2015 po nahliadnutí do fotodokumentácie uviedol, že telo „bolo presne tam, kde je tá kaluž, bolo to tak v strede toho schodiska, žiadnou časťou sa nedotýkal schodov. Tam, čo je to modré, tam určite nebolo. Hlavu mal bližšie ku dverám, neležal úplne kolmo, ale bolo to aj šikmo.“.

14. Svedkyňa [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 18. mája 2015 uviedla, že so synom [REDAKOVANÉ] zo svojho bytu počuli ranu, „pozrela sa dolu a nebohý [REDAKOVANÉ] bol spadnutý na schodoch, hlavu mal na schodoch, ležal tak nakrivo.“.

15. Svedkyňa [REDAKOVANÉ], matka sťažovateľa, v prípravnom konaní 17. júna 2014 uviedla, že do bytu počula plač svojho syna, „že chce postaviť otca na nohy. V prípravnom konaní tiež vypovedala, že keď sa odhodlala vyjsť na balkón, z balkóna videla, ako syn [REDAKOVANÉ] drží svojho otca okolo krku, akoby ho dvíhal a reval, tak silno plakal.“.

16. Krajský súd uviedol, že znalci v znaleckých posudkoch pracovali s ideálnym vnímaním situácie podľa popisu utajeného svedka 1, t. j. že sťažovateľ rovnomerne vysotil svojho otca z balkóna smerom dozadu. Uvedené však dobre nezodpovedá výpovedi utajeného svedka 1 z pôvodného konania. Utajený svedok 1 na hlavnom pojednávaní 20. apríla 2015 situáciu na balkóne popísal pomerne stroho, v podstate povedal, že videl, ako osoby vyšli na balkón a jeden muž sotil toho druhého muža a ten potom prepadol. V prípravnom konaní 15. apríla 2014 urobil podrobnejšiu výpoveď, preto boli odstraňované rozpory medzi týmito výpoveďami. Vo výpovedi v prípravnom konaní utajený svedok 1 uviedol, že „muži stáli oproti sebe a bolo vidno, ako keby im behali ruky, že sa držia, svedok videl, že toho muža chrbtom k nemu drží ten oproti za ruku, viac tam pohyb na balkóne nebol.“. Utajený svedok 1 na túto výpoveď odkázal s tým, že už si nepamätá detaily. Z uvedeného je zrejmé, že popis incidentu utajeným svedkom nemožno chápať «ako ideálne rovnomerné vysotenie „akoby“ figuríny z balkóna smerom chrbtom dozadu», za takého stavu potom znalecké posudky a výpovede znalcov nemôžu relevantne spochybníť výpoveď utajeného svedka 1. Znalci tiež pripustili, že urobenie presnejších záverov by si vyžadovalo rekonštrukciu skutku, kde by sa v prítomnosti znalcov popísali priestorové a časové súvislosti, alebo vyšetrovací pokus.

17. Krajský súd poukázal na reálnu nemožnosť realizovať rekonštrukciu skutku alebo vyšetrovací pokus. Uviedol, že utajený svedok 1 si už na hlavnom pojednávaní 20. apríla 2015 nepamätal detaily udalosti oproti skutočnostiam, ktoré uviedol v prípravnom konaní, a preto je nereálne, aby s takým časovým odstupom dokázal podrobne a do detailov opísať priebeh vysotenia poškodeného tak, aby mohla byť realizovaná rekonštrukcia skutku či vyšetrovací pokus, ktoré by boli podkladom na vypracovanie znaleckých posudkov. Obdobne vzhľadom na časový odstup, vzhľadom na výpovede svedkov o polohe tela po dopade, resp. o manipulácii s telom po dopade je „nereálne aktuálne určiť presné prvotné miesto a prvotnú polohu tela nebohého po dopade na zem, čo je nevyhnutným predpokladom pre učinenie spoľahlivých záverov znalcov... ohľadne otázok, ktoré riešili v rámci svojich znaleckých posudkov.“.

18. V pôvodnom konaní sťažovateľ a jeho družka () uvedenú udalosť prezentovali ako samovraždu, pričom z výpovede utajeného svedka 1 vyplývalo, že malo ísť o úmyselnú vraždu spáchanú sťažovateľom. V pôvodnom konaní okresný súd výpovede sťažovateľa a jeho družky s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil ako nehodnoverné. Podľa krajského súdu z nových znaleckých posudkov vyplynulo, že verzie sťažovateľa a jeho družky „sú vysoko nepravdepodobné až nemožné, teda v tomto smere nedošlo k nijakej zmene oproti pôvodnému stavu“ okrem toho, že sa posilnili závery o nehodnovernosti ich výpovedí o samovražde nebohého. Nové znalecké posudky pritom potvrdili fyzickú možnosť verzie prezentovanej utajeným svedkom 1. Krajský súd v podrobnostiach odkázal na rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu.

19. Povahu nového dôkazu takej kvality, aby mohol viesť sám osebe alebo v spojení s dôkazmi a so skutočnosťami známymi z pôvodného konania k inému rozhodnutiu o vine, nemá ani predložená lekárska správa o psychiatrickej hospitalizácii nebohého krátko pred skutkom. Skutočnosť, že nebohý sa pred skutkom liečil na psychiatrii, ako aj okolnosti jeho liečby a jeho psychické rozpoloženie boli známe súdu už v pôvodnom konaní (výpovede svedkýň a).

20. Krajský súd nezistil splnenie zákonných podmienok podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku na povolenie obnovy konania v trestnej veci sťažovateľa, krajský súd uznesenie okresného súdu zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a následne podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

21. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré považuje za svojvoľné (arbitrárne). Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd rozhodol na neverejnom zasadnutí, hoci na tento postup neboli splnené zákonné podmienky.

22. Sťažovateľ argumentuje, že účelom konania o povolenie obnovy konania nie je posudzovanie viny odsúdeného. Súd by sa nemal obmedziť pri posudzovaní predložených nových dôkazov len na zisťovanie pravdepodobnosti, či by tento dôkaz v kontexte skutkových záverov ustálených na základe dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní bol spôsobilý odôvodniť iné rozhodnutie o vine. Aj v tomto konaní je potrebné rešpektovať zásadu *in dubio pro reo*, podmienkou povolenia obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo novo navrhované dôkazy nepochybne povedú k inému skutkovému zisteniu odchylnému od predchádzajúceho konania. Na povolenie obnovy konania postačuje určitý stupeň pravdepodobnosti či dôvodný predpoklad možnej zmeny rozhodnutia o vine a treste. Nové skutočnosti alebo dôkazy sa majú porovnať s dôkazmi vykonanými v pôvodnom konaní s dôkaznou silou a významom novo tvrdených skutočností a novo navrhovaných dôkazov. Pre pozitívne rozhodnutie o návrhu na povolenie obnovy konania musí byť výsledkom tohto skúmania dôvodný predpoklad na možnú zmenu pôvodného právoplatného rozhodnutia. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku sa obnova konania „povolí (t. j. nie môže povoliť), ak vyjdú najavo skutočnosti a dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli (t. j. nie nutne musia) samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a s dôkazmi už skôr známymi odôvodniť m. i. iné rozhodnutie o vine.“.

23. Okresný súd v uznesení o povolení obnovy konania z 25. mája 2021 uviedol, že v konaní o povolenie obnovy konania išlo o nové dôkazy, ktoré sú v spojení s inými dôkazmi spôsobilé prívodiť iné rozhodnutie o vine. Predložené znalecké posudky spochybnili výpoveď utajeného svedka 1 kvalifikovane, pričom išlo o jediný priamy usvedčujúci dôkaz v pôvodnom konaní. Tieto znalecké posudky sú nové a významné v tej miere, že o skutkových zisteniach z hlavného pojednávania a aj v otázke viny sťažovateľa vznikli vážne pochybnosti, ktoré v kontexte s ostatnými dôkazmi nie sú nevýznamné. Za týchto okolností bolo potrebné povoliť obnovu konania, keďže nové dôkazy zásadne narušili dôkaznú kontinuitu v pôvodnom rozsudku.

24. S poukazom na odôvodnenie napadnutého uznesenia sťažovateľ argumentuje, že krajský súd spochybnil „závery znalecké, a súd tu prekračuje svoju kompetenciu, ako aj zákonný rámec konania o povolení obnovy konania.“.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne uvádza závery znaleckého posudku [REDAKOVANÉ], ktorý analyzoval povahu zranení poškodeného (zranenia na hlave, horných končatinách a pravej nohe). Tieto zranenia podľa znalca nevznikli „v rámci nejakého fyzického (brachiálneho) konfliktu predtým, než menovaný spadol z balkóna bytu...“. Znalec sa v rámci svojho znaleckého

posudku stotožnil s popisom udalostí pred pádom poškodeného tak, ako ho uviedli sťažovateľ a svedkovia [REDACTED] a [REDACTED]. Podľa sťažovateľa tento znalecký posudok tiež preukazuje, že svedok [REDACTED] vedome klamal, a spochybňuje kvalitu a povahu psychologického posudku [REDACTED], ktorá vo svojom posudku nepovažovala výpovede svedkýň [REDACTED] za hodnoverné.

26. Znalec [REDACTED] sa vo svojom posudku zaoberal aj biomechanikou pádu poškodeného, kde rozoberá jednotlivé modalítity pádu podľa výpovedí svedkov. Znalec spochybnil vo viacerých smeroch skutkový dej opísaný predovšetkým utajeným svedkom 1 (vysotenie poškodeného sťažovateľom do hrude chrbtom smerom z balkóna). Pri takomto skutkovom deji by poškodený dopadol iným spôsobom na zem, t. j. tomuto skutkovému deju nemá zodpovedať poloha tela po páde (pričom poloha tela nebola menená okrem toho, že sťažovateľ otca po páde objímal). Znalec tiež spochybnil možnosť cúvania poškodeného z interiéru bytu na balkón až k zábradliu (prekonanie vysokého prahu balkónových dverí a vysoko umiestnenej a do bytu vyčnievajúcej parapetnej dosky balkónových dverí). Následne tiež analyzoval anatomickú možnosť vysotenia poškodeného dozadu vzhľadom na jeho výšku (174 cm) a výšku zábradlia (110 cm) – napr. bez toho, aby sťažovateľ poškodeného *de facto* nadvihol a posunul tak jeho ťažisko.

27. Uvedený znalecký posudok spochybňuje výpoveď utajeného svedka 1, ktorý v prvom rade usvedčuje sťažovateľa, preto *„návrh obhajoby v pôvodnom konaní na znalecké vyšetrenie pravdivosti jeho výpovede bol úplne namieste (touto možnosťou obhajoba nedisponovala), a celé odôvodnenie odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa (následne aj odvolacieho) je v rozpore so skutočnosťou ustálenou znalcom, pričom... nie je pravdivá ani skutková časť výroku o mojej vine v rozsudku súdu prvého stupňa, a som teda právoplatne uznaný vinným pre skutok, ktorý sa objektívne nemohol stať tak, ako ho súd ustálil vo svojom výroku.“*.

28. Obdobne aj znalecký posudok [REDACTED], v prvom rade potvrdzuje, že *„poloha tela po dopade na zem nezodpovedá variante pádu, ako sa s ním stotožnil Okresný súd...“*. Tieto skutočnosti je tiež potrebné dať do súvislosti s výpoveďou utajeného svedka 1, ktorého výpoveď je jediným priamym usvedčujúcim dôkazom.

29. Z dostupných dôkazov teda podľa sťažovateľa nepochybne vyplýva, že poškodený dopadol na zem zadnou plochou tela ([REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]), nevznikla pritom pochybnosť o polohe tela po dopade. Poloha tela po dopade spochybňuje podľa viacerých dôkazov skutkový dej opísaný utajeným svedkom 1 (vysotenie poškodeného chrbtom dole) – znalecké posudky [REDACTED]. Sťažovateľ tiež poukazuje na znalecký posudok [REDACTED], ktorý tiež uviedol, že poškodený *„bol rizikový psychiatrický pacient, ktorý uvažoval o samovražde, a v stave emočného vypätia mohol svoje rozhodnutie v inkriminovaný deň aj zrealizovať, čo zodpovedá nálezu z psychiatrie deň predtým...“*. Podľa tohto znalca poloha tela *„bola tvárou vpred von z balkóna, nasledovalo prevalenie bruchom cez zábradlie balkóna, čomu zodpovedali krvné podliatiny v brušnej stene. S istotou vylúčil to, že by mal byť poškodený pred pádom inzultovaný a napadnutý inou osobou bodnoreným predmetom.“*

30. Aj uvedené dôkazy pripúšťajú takú verziu, že k pádu poškodeného došlo bez zavinenia inej osoby, preto sa sťažovateľ domnieva, že bol daný dôvod na povolenie obnovy konania.

31. V tomto kontexte sťažovateľ argumentuje, že krajský súd v napadnutom uznesení „*prekročil rámec konania o povolení obnovy konania. V konaní o povolení obnovy konania má súd právomoc len a výlučne skúmať, či sú tu také nové dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli odôvodniť iné rozhodnutie o vine, nič viac. Toto potvrdzuje aj stála judikatúra. Súd v konaní o povolenie obnovy konania nemá právomoc hodnotiť jednotlivé dôkazy vykonané v obnovovacom konaní tak, akoby rozhodoval o vine či nevine.*“. Práve takto však postupoval krajský súd, keď zamietol návrh na povolenie obnovy konania.

32. Predložené nové dôkazy minimálne odôvodňujú preformulovanie skutkovej vety, hoci by sťažovateľ naďalej bol považovaný za vinného, kde by ale nemohlo ísť o vysotenie do hrude chrbtom dolu. Postup krajského súdu, „*ktorý neumožní pri takýchto nových dôkazoch obnoviť konanie, je však prekročením právomoci súdu v konaní o povolení obnovy, kde uvedené malo byť riešené v obnovenom konaní.*“.

33. V reakcii na predložené dôkazy krajský súd v napadnutom uznesení uviedol nepotvrdený predpoklad, že telom poškodeného mohlo byť pravdepodobne po dopade manipulované. Uvedené však nezodpovedá záverom okresného súdu v odsudzujúcom rozsudku, podľa ktorého o polohe tela neboli pochybnosti, čo potvrdili zhodne aj traja znalci. Skutočnosť, či by si svedkovia pamätali rozhodné skutočnosti pre odstup času, nie je dôvodom na nepovolenie obnovy. Vzniknuté pochybnosti sú na úrovni tvrdení znalcov, t. j. mimo odbornosti súdu alebo obžaloby. Obdobne ani pochybnosti o tom, či by vyšetrovací pokus objasnil niektoré sporné okolnosti, nie je dôvodom na nepovolenie obnovy konania. Krajský súd tiež neprípustne prehodnocoval (relativizoval) výpoveď utajeného svedka I v tom, že popis incidentu nemožno chápať «*ako ideálne rovnomerné vysotenie „akoby“ figuríny z balkóna smerom chrbtom dozadu.*».

34. Podľa sťažovateľa krajský súd neinterpretoval § 394 ods. 1 Trestného poriadku ústavne súladne a „*neuprednostnil ten výklad právnej normy, ktorý by aj vo svojich prípadných pochybnostiach vykladal v prospech mojich základných práv a slobôd.*“.

35. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie označených práv na tom základe, že krajský súd napadnutým uznesením zamietol návrh na obnovu konania podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku a takto rozhodol na neverejnom zasadnutí. Podľa § 402 ods. 2 Trestného poriadku však na neverejnom zasadnutí súd návrh na povolenie obnovy konania z dôvodu podľa § 399 ods. 2 môže zamietnuť iba v tom prípade, ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním. Sťažovateľ argumentuje, že jeho návrh na obnovu konania „*nebol nanovo podaným, išlo o môj jediný takýto návrh. Krajský súd... mi tak znemožnil prístup k súdu (čo zodpovedá petitu podanej ústavnej sťažnosti), pretože o zamietnutí nerozhodoval v súlade so zákonom na verejnom zasadnutí.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

36. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením predovšetkým z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe arbitrárneho výkladu § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd

sťažovateľovi odňal prístup k súdu, keďže nerozhodol na verejnom zasadnutí, ale na neverejnom zasadnutí, hoci na tento postup neboli splnené zákonné podmienky.

37. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

38. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre, poukazujúc na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy), opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

39. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého rozhodnutie a postup všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

40. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

41. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej

ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom.

42. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu a zamietol návrh sťažovateľa na obnovu konania. Krajský súd primeraným, logickým, zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo dospel k záveru, že neboli naplnené podmienky podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku na povolenie obnovy konania, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa obnovy konania.

43. Krajský súd vo vzťahu k sťažovateľom predloženým znaleckým posudkom poukázal na dve relevantné skutočnosti. V prvom rade vo vzťahu k záverom o možnosti skutkového deja týkajúceho sa spôsobu vysotenia poškodeného z balkóna (prezentovaného utajeným svedkom 1) v závislosti od polohy tela po dopade na zem krajský súd poukázal na dokazovanie vykonané v pôvodnom konaní, z ktorého je zrejmé, že poloha tela, ako to bolo zadokumentované v súdnom spise, zrejme nezodpovedá polohe tela po dopade na zem. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pred zadokumentovaním polohy tela bolo s telom manipulované (osobitne sťažovateľom, ktorý s telom svojho otca manipuloval nejakým spôsobom). Táto skutočnosť – nejasná poloha tela po dopade na zem – výrazne limituje závery znaleckých posudkov vo vzťahu k presnému skutkovému deju na balkóne v momente pádu nebohého.

44. Druhou významnou skutočnosťou je to, že samotní znalci pripustili potrebu rekonštrukcie skutku, resp. vyšetrovacieho pokusu. Rekonštrukcia skutku by bola závislá od objasnenia časových a priestorových súvislostí zjavne výpoveďami svedkov (vzhlľadom na záver o tom, že v spise zadokumentovaná poloha tela nezodpovedá polohe tela po dopade). Vzhlľadom na časový odstup je nepravdepodobné, aby si svedkovia pamätali uvedené detaily (presná poloha tela, umiestnenie tela a pod.). Uvedené skutočnosti následne výrazne limitujú, resp. až znemožňujú spoľahlivú rekonštrukciu skutku, čo napokon vedie aj k limitovanej možnosti vykonať vyšetrovací pokus, resp. vyhodnotiť jeho výsledky.

45. Na tomto skutkovom podklade krajským súdom formulovaný právny záver, že sťažovateľom predložené dôkazy (osobitne znalecké posudky) ako dôkazy súdu skôr neznáme nie sú spôsobilé samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a s dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine, nie je arbitrárny a nie je výsledkom arbitrárnej aplikácie a interpretácie § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Miera pravdepodobnosti privodiť iný (negatívny) záver o vine odsúdeného (sťažovateľa) pre povolenie obnovy konania je limitovaná v samotnej podstate takého záveru, nestačí len „dotyk vecnej súvislosti“ bez reálneho predpokladu možnosti odlišného rozhodnutia. Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd rešpektoval zmysel a účel uvedeného zákonného ustanovenia. Ústavný súd vzhlľadom na uvedené považuje výklad uvedeného zákonného

ustanovenia týkajúci sa veci sťažovateľa za jeden z možných a ústavne udržateľných výkladov. Ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by dávali predmetnej veci ústavnoprávny rozmer, ktorý by odôvodňoval prehodnotenie záverov všeobecného súdu ústavným súdom.

46. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že krajský súd rozhodol na neverejnom zasadnutí, hoci na tento postup neboli splnené zákonné podmienky v zmysle § 402 ods. 2 Trestného poriadku (nešlo o opakovanie skôr právoplatne zamietnutého návrhu na povolenie obnovy konania založeného na tých istých skutočnostiach a dôkazoch), ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že nepristupuje k vyhovaniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd rovnako akcentuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v posudzovanom prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 100/2013).

47. Nevyhnutným predpokladom na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv je teda aj priamy dopad vady alebo nedostatku vyčítaných orgánov verejnej moci na tieto práva (I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

48. V prerokúvanom prípade išlo o konanie, ktoré inicioval sťažovateľ podaním návrhu na obnovu konania, v ktorom teda mal dostatočnú možnosť sformulovať svoje stanovisko a predložiť dôkazy, pre ktoré sa domnieval, že je potrebné povoliť obnovu konania v jeho trestnej veci. Obdobne okresný súd uznesením z 25. mája 2021 rozhodol na verejnom zasadnutí, kde sťažovateľ mal možnosť reagovať napr. na námietky prokurátora k jeho návrhu na obnovu konania. Následne sťažnosť prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 25. mája 2021 bola sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi doručená s tým, že sa k tejto sťažnosti vyjadril podaním z 24. augusta 2021 a tiež podaním zo 7. septembra 2021. Sťažovateľ mal teda dostatočnú možnosť oboznámiť sa s argumentmi prokurátora uvedenými v jeho sťažnosti a následne mal dostatočný priestor na reakciu na tieto argumenty.

49. Sťažovateľ výslovne namieta len skutočnosť, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodol na neverejnom zasadnutí, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. Okrem námietky, že mu bol znemožnený prístup k súdu, neuvádza také konkrétne skutočnosti, ktorými by preukazoval reálny dopad na jeho postavenie v napadnutom konaní v dôsledku zvoleného procesného postupu krajského súdu (rozhodnutie na neverejnom zasadnutí). Vychádzajúc z konkrétnych okolností prerokúvanej veci vymedzených v predchádzajúcom odseku, ústavný súd dospel k záveru, že namietaný procesný postup krajského súdu síce predstavuje porušenie zákona v neprospech sťažovateľa, uvedené porušenie zákona však nemalo v daných okolnostiach veci takú intenzitu, aby viedlo k záveru o porušení označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

50. Ústavný súd preto dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

51. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu